

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 54 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Noul de Duminecă

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și America . . . 10 Cor.

Noul de zi pentru România și străinătate pe un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.

Manuscrise nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Principele României la Viena.

(*) Alteța Sa Regală Principele Ferdinand al României, presumpțivul moștenitor al coroanei române sosește mâine la Viena. Va fi primit cu onoruri mari. Insuși bătrânul Francisc Iosif îi va ieși la gară întru întâmpinare, înconjurat fiind de toți arhiducii, de comandantul corpului de armată, comandantul Vienei, șeful poliției, o companie de onoare cu drapel și muzici și, negreșit, de Dr. C. Lueger, cel mai credincios și, prin urmare, cel mai iubit prieten al românilor. Monarhul de sigur îl va înbrățișa și de trei ori, pentru că va întâmpina într'insul pe reprezentantul celui mai sincer și mai leal amic al Său, al M. Sale Regelui Carol, care neputând să meargă în persoană, trimite pe nepotul său să-i prezinte felicitări cu prilejul împlinirii a 60 ani de când domnește. Iar cât va sta în Hofberg, Alteța Sa Regală va fi părtaș de toate onorurile ce se acordă Suveranilor.

În alte împrejurări ce entuziasm n'ar deșteptă această vizită în sufletele românilor, veseli de bunele relațiuni dintre cele două dinastii. Astăzi însă am fi fătarnici, dacă am ascunde că sentimentul obștesc nu mai e cel din trecut, ci variază... Bărbații de stat ai României și ai Austriei, cari știu strădaniile ce s'au depus în decurs de patruzeci ani pentru a încheia bune legături între cele două state, se vor bucura negreșit de această vizită, rezultat a muncii lor.

Cine ține însă cont de sentimentul general românesc, trebuie să constate, că ceea ce cu multă trudă s'a făcut de două dinastii și de sfetnicii acestora în decurs d'un lung șir de ani, oligarhia maghiară a reușit perfect să strice în doi ani de zile. *Viena nu mai este azi ceea ce a fost până la Chlopy.* Până atunci noi românii puteam să credem că ea este un stavilar al curentului primejdios panmaghiar, iar acum avem cu prisos probe să credem chiar contrarul... Pentru că pe lângă prigonirile sălbatice porosite împotriva noastră, pe lângă loviturile ce suferă biserica și școala română, pe lângă legea lui Apponyi și acum în urmă reforma electorală care face din noi cetățeni de a doua și a treia mână iar ca naționalitate ne desființează, mai avem o dovadă care mai ales ne îngrijorază.

E vorba adică nu de legi pe cari oligarhia maghiară le-a putut ori le va putea stoarce Vienei cu sâla, așa zicând, ci în însuși politica dinastiei s'a produs o schimbare de front! Când Apponyi s'a prezentat adică Majestății Sale pentru a supune sancționării noua lege școlară, M. Sa vădit vesel, i-a zis: „Sper că d'aci încolo maghiarizarea va merge mai ușor!...” Aceasta a povestit-o Apponyi în cercurile înalte maghiare, drept dovadă că Majestatea Sa consimte și se bucură de toate măsurile ce se iau pentru maghiarizarea naționalităților, iar nouă ne-a spus-o

unul dintre deputații noștri; ne-a spus-o mâhnit și luându-și orice speranță dela Viena!...

Câtă vreme proiectul lui Andrássy nu obținuse încă antesanțiunea M. Sale și câtă vreme chiar bărbați politici distinși din România aveau credința, că Viena va putea impune și pentru Ungaria sufragul universal, ne-am zis și noi: strâmtorat de evenimente externe grave, M. Sa a trebuit să cedeze în unele și altele... Cuvintele invocate de Apponyi arată însă, că în politica dinastiei s'a produs o radicală schimbare, se înțelege: în favorul politicii maghiare și în defavorul nostru, al naționalităților... Numai așa ne putem explica purtarea lui Aehrenthal față de politicianii maghiari chiar cei mai obscuri, cu cari stă de vorbă pe la cluburi unde nainte vreme nu călcăse, numai așa e de explicat politica austro-ungară împotriva căreia patrioții distinși s'au simțit îndemnați să protesteze în mărețe meetinguri ținute în capitală și în alte orașe mari ale României!

Că în astfel de împrejurări presumpțivul moștenitor al tronului României vizitează pe Francisc Iosif, e, desigur, o dovadă de trainică legătură dintre cele două dinastii. Nedumeririle ce s'au manifestat în timpul din urmă în atâtea meetinguri probabil că se vor menține însă și d'aci încolo.

Iar în cât ne privește pe noi, cei abandonati, credem că niciodată cuvintele marelui Ioan Brătianu nu s'au potrivit mai mult să fie invocate, pentru că într'adevăr, nici odată guvernele maghiare n'au fost mai agresive față de noi și de 60 ani, de când stă pe tron Francisc Iosif, neamul românesc de sub sceptrul Habsburgilor n'a fost mai primejduit... Frații noștri ar putea oare să nu fie îngrijorați când ne văd asifel tratați, ar putea să uite de sora în apărarea căreia nemuritorul Brătianu rostise acele cuvinte rămase celebre?! Când este constat, că o ducem din rău în mai rău, iar răul de sus, dela stăpânire vine, fără ca Viena să fi intervenit în favorul nostru, cu ce ne-am mai putea mângăia ori amăgi?

La 1897 regele Carol a fost chiar la Budapesta, căutând, fără îndoială, ca și astfel să ajute ca spiritul public al celor două națiuni, maghiară și română, să poată stă în concordanță cu prieteneștile relațiuni dintre cei doi monarhi.

Îndărătnica și — trebuie s'o recunoaștem — viguroasa oligarhie maghiară n'a cedat însă pe nici o linie și azi Alteța Sa Regală Principele Ferdinand face vizită la Viena într'o situație cu desăvârșire schimbată în cât privește soarta noastră.

Cât va putea să țină oligarhia asta piept unor tendințe nobile cum sunt cele ce credem că se manifestă și în vizita de mâine, nu putem prevedea. Credem însă, că politica actuală dominantă în statul ungar face ca astfel de vizite să rămână tot mai pro-

nunțat acte de curtoazie dela dinastie la dinastie, și tot mai puțin evenimente în cari să iasă la iveală sentimentele de satisfacțiune ale națiunii românești.

Prin noi înșine.

Ce este de făcut?

Un bun amic și distins naționalist din București ne trimite următorul articol, căruia îi dăm loc cu plăcere:

Văd, cu drag, că luptați, luptați cu toată inima, cu toată credința și cu o română stăruință să împiedecați ca cetățenii poporului român, așa cum sunt să fie scriși în lege, ca cetățeni inferiori.

Să vă dea Dumnezeu izbânda la care aveți drept și natural și istoric și de viitor.

Dar până la Dumnezeu, când vedeți că oamenii vă uita, credcă trebuie să căutați a vă inspira din faptele și felul de a face al strămoșilor noștri. Ei, în momentele de cea mai grea cumpănă, atunci când vedeau că nici o nădejde nu mai era, își creau una din chiar desperare: *Una spes, nullam sperare salutem.*

Nu mai așteptau nimic, dela nimeni în afară de sine.

Mi-se pare că momentele de față sileac pe români să cugete și să facă tocmai ca strămoșii — să nu creadă decât în ei.

Cum însă și ce să facă?

Aceasta socotesc e întrebarea zilei, e problema care îngrijorează mintea și inima prietărului român.

S'a propus, văz prin ziare, pasivitatea, dacă votul plural va fi admis.

Pasivitatea, dacă va fi cum a mai fost, nu va aduce, — cum n'a adus — nici un bine. Ungurii, din contra, se vor simți fericiți că au scăpat de un control care-i compromitea în lume.

Nu trebuie însă să le facem pe voie, deși putem fi siguri că în definitiv tot în capul lor s'ar sparge socoteala.

Noi, românii, nu suntem neam nici călător, nici trecător.

Dovadă e istoria; n'am plecat de unde am fost, n'am pierit unde eram, pe când în juru-ne, alte neamuri chiar mai număroase, au dispărut fără urme. Nu ne va soarbe nici acum o mână de oameni ca ungurii, cari n'au nici una din acele mari și iresistibile atrageri, ce topesc oameni, topesc, înghit și mistuiesc popoare. N'au nici puterea fizică cerută pentru asemenea asirnilări de popoare.

Din acest punct de vedere eu nu-s cu grije. Vor câștiga ungurii — cari vor maghiarizare cu sâla — vor câștiga cum zicea mi-se pare Széchenyi — vor câștiga că vor fi înjurați ungurește, ș'atât; căci sunt refractari, nu captivanti, — respingători, nu atrăgători.

Dar nu e aci chestiunea. Chestiunea e că românii în țara lor, nu pot și nu trebuie să

fie cetățeni inferiori altora, nu trebuie să permită aceasta.

Cum însă s'ajungă la aceasta, când puterile publice, chiar acela care are dreptul, ba și datoria de a fi drept pentru toți și tată bun tuturor, se încapăținează a-i lovi, a-i nesocoti, a-i înjosi?

Cum? Socotesc că e un mijloc, care a căpătat la D-stră drept de cetățeni, fiind aplicat de actualii guvernanti chiar și încuviințat de monarh, de vreme ce li-s'a dat guvernul țării pe mână.

Acel mijloc ar fi *d'a refuza impozitele și armata.*

Așa au făcut ungurii, după propaganda kossuthiștilor. De ce n'ar face-o și naționalitățile?

Acesta ar fi răspunsul lor la îndrăzneța falsificare a votului cetățenilor nemaghiari și răspunsul ar fi vrednic și hotărîtor. Majoritatea țării, naționalitățile, ar declara astfel că nu mai înțeleg a fi victime și alții călăi.

Ori toți egali la drepturi ori...

Supun părerea mea frunțașilor neamului, cari vor avea să hotărască cum inima și mintea lor le va dicta mai bine. *I. G. B.*

Vom reveni asupra propunerii ce se emite.

Din Sinaia.

— Relație specială. —

Iarna a venit de timpuriu anul acesta. Zăpada vrea să se așeze cu toamnă și frigul aspru de munte pătrunde cu putere. Totuși frumuzețea peisajului, curățenia aerului și liniștea, mai ales liniștea neturburată ce domnește acum când sezonul e mort, în colțșorul acesta pitoresc hotărâște prelungirea reședinței așa zise de vară, a MM. LL. Regele și Regina. Se pare de altfel că Sinaia și priete mult Majestății Sale Regelui căci în ciuda suferințelor Augustei Suveran nu se dă biruit și ori de câte ori plimbările li sunt permise, Majestatea Sa profită din plin, simțindu-și forțele îndoite. Acum câteva zile starea sănătății M. Sale a suferit o nouă schimbare.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Gontele L. N. Tolstoi.

De C. Șăroaleanu (C. Stere).

Serbătorirea jubileului lui Tolstoi a luat, în toată lumea civilizată, caracterul unei adevărate manifestări de solidaritate omenească, într-o mișcare de admirație pioasă, atât de vie, atât de unanimă, de care este dat să aibă parte numai puținii aleși, cu adevărat oameni mari sau eroi, cum le spune Carlyle.

În aceste împrejurări, datoria noastră față de cetitori ne impune o sarcină atât de grea, încât iau condeiul cu multă sfială.

Să vorbesc despre geniul infricoșător al acestui artist, — geniu care li asigură în istoria literaturii universale locul între cele două trei nume de glorie aproape divină, — Homer Dante, Shakespeare?...

Zic — infricoșător, fiindcă puterea aceasta de creație și sugestie îți inspiră în adevăr un fel de teroare mistică. George Brandes, mi se pare, spune undeva că, atunci când pentru întâia oară a văzut portretul lui Tolstoi, a fost cuprins de un fel de groază, atâta putere aproape

Avem știri din cea mai pozitivă sorgintă, dar în considerație reputației unei somități medicale, ne reținem în rezervă și afirmăm numai că actualmente regele Carol se poate socoti în afară de orice temeri serioase; în urma unei împrejurări ce a adus întâmplător înaintea M. Sale pe medicul spitalului local din Sinaia M. S. I a consultat în trecut, și se pare că schimbarea survenită în zilele din urmă ar fi decis o îndrumare stabilită, după care se nădăjduiește complectă restabilire a Suveranului. Actualmente, același medic continuă a fi curant, la castelul Peleş, în lipsa dlui Dr. general Theodori, medicul curții, ce se știe că se află bolnav. Starea gravă a dlui Theodori în cele din urmă zile îngrijoraseră pe toți întrucâtva. Acum, în urma unui seriu dat de dl Dr. Cantacuzino, directorul serviciului sanitar, pacientul se află în afară de orice pericol, aflându-se foarte bine astfel că de se va menține tot așa, peste zece zile va putea părăsi Sinaia. Curtea regală își va lua reședința de iarnă, la palatul din București, în ajunul deschiderii parlamentului, adică peste patrasprezece zile.

Contrar celei dintâi deciziuni și A. S. R. principesa Maria și-a schimbat hotărîrea și va părăsi castelul Peleş împreună cu întreaga curte princiară, astăzi, cu un tren special și-și va lua reședința de iarnă la palatul Cotroceni, lângă București, unde va și urma să aibă loc fericitul eveniment ce se așteaptă înaintea Crăciunului. Tot astăzi pleacă și A. S. R. principesa Ferdinand la Viena, unde va avea loc întrevederea cu M. Sa împăratul Francisc Iosif. De acolo A. S. R. se va duce pentru câte va zile la München.

Porțile castelelor se închid până ce va fi să vie din nou rândurile și nămeții vor acoperi aleele parcurilor, în tăcerea măreață a naturii va domni o iarnă întregă pacea depășită și Sinaia rămâne o vreme aceea ce pare a fi fost hărăzită, cuib de vulturi și lăcaș de singurătate. Dar în cele câte-va case, pe coșurile cărora surzurile de fum alburii, vestoso ospitalitatea vetrelor calde, acolo, trăiesc o mână de oameni însuflețiți și buni. Căci înflorirea colțșorului acestuia izolat nu se datorește așa unei minuni minunate, nici acelor cari via de dragi Peleşului și pleo de focal pustului, ci acelor ce stau și în bătaia viforelor. Din Sinaia a mers adesea vestea hărniciei și inimiciei.

De data aceasta e rândul Ligii Culturale non inființate, dintr'acolo va să pornească duhul ce o fi să fie sufletele încălzite de focal dragostei de neam și mintea trează în dorul binelui comun.

elementară radiază din expresia aspră a acestui chip de proroc biblic...

Ca un demiurg, din adâncimile sufletului său Tolstoi crează o lume, și când te desparți de un roman al lui, nu mai ești în stare să crezi că n'ai trăit împreună cu eroii lui, că nu-i cunoști personal, și nu te vei mai întâlni din nou cu ei...

Ne impresionează chiar masa de creație, dacă mă pot exprima așa. Tolstoi, numai știe ca nimeni să facă să trăiască mulțimile, cari formează cadrul viu în care se desfășoară acțiunea romanului, dar, între eroii lui de avanscenă și mulțimea anonimă, dar plină de viață, din fund, el înșiră întotdeauna un popor întreg de tipuri și personaje, într-o perspectivă ce se pierde în infinit și se confundă pe nesimțite în masă.

Un neam, cu răbdarea caracteristică a neamului, a numărat în „Ana Carenin“ peste 900 de tipuri, iar în „Războiu ori pace“ sunt desigur mii... Și fiecare din aceste mii de tipuri, chiar când vă reține atențiunea numai un singur moment, e un om viu, cu sufletul lui deosebit, pe care îl simți și îl vezi întreg cu toate durerile și bucuriile lui, cu scăderile și momentele lui de înălțare, și în mediul lui natural, care și el trăiește: un țaran pe care îl încrucișezi în drum, un lacheu ce aduce o scrisoare, un ofițer ce trece pe stradă, trăiesc, și cu ei trăiește câmpul pe care

Duceți-vă în România.

„La Patrie“ organul francez al conservatorilor în numărul său scrie sub titlul de mai sus următoarele:

»Duceți-vă în România« au strigat mai dăunăz, la Pesta, în plină cameră, deputații maghiari, deputaților români, pe când aceștia imputau dlui Andrássy proiectul legii electorale, în care suveranul universal fusese mutilat, înăbușit sub votul plural și modificarea circumscripțiilor electorale.

Nu pentru cea d'întâia oră a ieșit strigătul acesta, din gura nobililor maghiari, din înclina parlamentară din Budapesta. De când au intrat deputații români în adunarea legislativă, unde cu tot curagiul, apăr din toate puterile lor, națiunea română, — epitetul de »câini«, »buni de splazurătoare«, »mizerabili« nu le-au fost de loc scutite, mai ales dela cei ca Nagy, Somogyi și alții.

Ar fi timpul, credem, ca această arogantă exaltare să fie potolită. Ar fi poate timpul ca ungurii, să înceteze de a insulta țara noastră, pe regele nostru, poporul nostru; ca acuzațiile ridicole, grosolane, pline de ură, făcute nu numai la parlament, dar chiar în sânul delegațiilor, contra Majestății Sale Regelui Carol I. și contra României, să aibă odată un sfârșit. Alfel proverbiala noastră răbdare se prea poate să obosească într-o bună zi și să i-se pue capăt.

România a dat totdeauna exemplul celei mai moderate, celei mai loiale și mai sincere politici.

Nici odată, cu toată conduita guvernămintelor, țării amice față de români de dincolo, ea nu a trecut limitile celei mai stricte corectitudinii.

Nici odată România nu s'a gândit a interveni în afacerile interioare ale statelor streine, niciodată nu și a permis la adresa Ungariei ceiace Ungaria oficială își permite la adresa sa.

Regele nostru în pline delegații, de a fi urmărind intrigi misterioase, țara noastră e desprețuită, poporul nostru maltreatat, miniștrii noștri insultați și toate acestea, par naturale ungurilor.

Oândiți vă! Și noi nu am protestat niciodată.

Ei bine, a venit timpul ca aceasta să aibă un sfârșit. Ca tot ceiace ne e scump să nu mai fie disprețuit de poporul cărui noi nu am arătat decât prietenie.

»Românul (ține minte« zice o dicțiune ungurească pe care, șovinistii de azi pare a o fi uitat. Și românul e la el acasă, în Transilvania ca și în celelalte provincii românești, patria străbunilor săi.

Ungurii și ei la rândul-le să ție minte această

se trudește țaranul, trăește strada sau toată curtea boercască, din cari pentru o clipă s'a desfăcut figura ofițerului sau a lacheului.

Prin această masă de creație, fiecare roman al »marei scriitor al pământului rus«, cum îl numește Turghenev pe Tolstoi, e în adevăr parcă o lume întreagă, un microcosm, în mijlocul cărui simte că trăește și cetitorul însuși.

Și impresiunea se întărește prin o magie putere vizionară a artistului: autorul descrie parcă numai ceea ce vede, ceea ce-i stă înaintea ochilor, și face și pe cetitor să vadă împreună cu el. Și pentru a provoca această sugestie, lui Tolstoi i-ajunge adesea un mic detaliu notsemnat, un gest, pe lângă care oricine ar trece fără să l bage în seamă, dar care aici servește să evoace deodată, cu o nespuță putere, cu o colorit de viață, toate experiențele trăite, făcând să răsără înaintea noastră o scenă, ca și cum și noi am vedea-o cu ochii.

Recetiți, de pildă, în »Ana Carenin«, scena în care Stepan Oblonski, în timpul cât îl vede biblierul, stă de vorbă, însă mai mult prin mimă și gesturi, în ogiindă, cu Matein feciorul, care în înțelege starea sufletească, îl compătimizește, după respectul îl oprește să vorbească despre drama ce se petrece între boierul și doamna.

Aici prin câteva trăsături, în aparență foarte

Fabrica de spălat cu aburi „Kristály“.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

Adresa:

Fabrica de spălat cu aburi „Kristály“
Kolozsvár (pályaudvar).

Intrunirea naționalistă din Iași.

Duminecă la orele 4 p. m. cetățenii leșeni au fost convocați la o întrunire de către membrii partidului naționalist-democrat pentru a discuta chestiunile la ordinea zilei cari preocupă opinia publică.

Intrunirea s'a deschis la orele 4 și jum. sub președinția dlui profesor universitar A. C. Cuza, în sala Pastia.

A asistat public numeros.

Dl Cuza la cel dintâi cuvântul. Dsa începe prin a expune situația României față de actuala stare de lucruri din Orient, insistând asupra faptului că toate statele s'au ales cu câte ceva din aceste hământări, afară de România. Într'adevăr Turcia s'a ales cu constituția, Bulgaria cu independența, Austria cu Bosnia și Herțegovina iar Grecia cu Creta. Continuând, oratorii spune că nu trebuie să se facă politică externă numai prin guverne și insistă asupra lipsei de conștiință națională a cetățenilor cari, în bună parte, nu sunt în curent cu nici una din marile chestiuni la ordinea zilei. Spune apoi că politica trebuie îndrumată de o puternică conștiință națională, căci aceasta ar fi și un serios imbold pentru orice guvern.

Asupra raporturilor cu Austria zice că până acum România a dus o politică ru de curtenire, și de slugărie și că interesele politice, economice și culturale au fost întotdeauna sacrificate de Austria.

Face o paralelă între modul cum am dobândit independența cu sacrificii enorme și chiar umilinți și, modul cum mica vecină Bulgaria și-a câștigat-o numai prin voința și expansiunea patriotică a maselor populare.

Interesele culturale din Transilvania au fost încalcate de politica maghiară și punctul culminant îl constituie chiar și recenta lege electorală, pe care Maiestatea Sa împăratul s'a grăbit s'o sancționeze. A sosit momentul, spune dl Cuza, ca orice român să înțeleagă, că trebuie neapărat să se dea o nouă îndrumare politicii externe, dar în același timp e bine să se știe că poporul român are tot interesul să trăiască în cele mai bune raporturi cu statele vecine, însă nu ca până acum când România dădea totul, iar ei nu i dădeau nimic. Trebuie să ne punem pe tărâmul unei politici realiste. Arată care ar putea fi pretențiunile României față de monarhia aust-ung. și le rezumă astfel: 1. Deschiderea granițelor pentru produsele agricole în schimbul mărfurilor de manufactură ce le importă de acolo; 2. Rectificarea granițelor și desființarea fortărețelor de pe Dunăre și 3. Respectarea culturii fraților din Ardeal.

Pentru iluzia apusului avem datoria de-a nu pierde realitățile Orientului, iar aceste realități nu le putem înfăptui decât printr'o puternică conștiință națională.

Dl Dr. Leon Cosmovici, profesor universitar, luând cuvântul observă, că pe când statele balcanice se ridică și se mișcă, noi stăm într'o completă inerție. Și dacă România nu profită de pe urma evenimentelor cari se desfășoară în Balcani, cauza este că la noi nu există o conștiință națională. În primul loc, dar, trebuie ridicarea nivelului cultural al tineretului nostru.

Dl G. Măcărescu avocat luând cuvântul arată că trebuie să fie rolul fiecărui cetățean față de evenimentele ce se petrec în afară de regat. Critică apoi lipsa de inițiativă a partidelor politice față de aceste evenimente.

Dl Eugen Ionescu, vice-președintele soc. Solidaritatea, rostește o entuziastă cuvântare arătând care este situația românilor din țările subjugate.

Dl N. Iorga, începe prin a spune că la noi sunt două chestiuni cari nu trebuie confundate: chestiunea României și chestiunea românei. Cea dintâi trebuie să o lăsăm pe seama diplomaților noștri, iar cea de a doua a format obiectul convocării d'voastre. Dl Iorga continuând spune că contestă dreptul partidelor politice de a se amesteca în chestiuni de ordin național și susține că dreptul acesta nu revine decât Ligii Culturale din care fac parte cetățenii ce nu sunt înscriși în registrele partidelor politice.

În legătură cu aceasta d'sa afirmă că întrunirile cari s'au ținut în capitală sub forma de adunări ale oamenilor politici aparținând tuturor partidelor n'au fost altceva decât niște adunări ale nemulțumiților acestor partide. Continuând face o aspră critică partidelor noastre politice.

La urmă președintele Ionescu a citit o moțiune, după care publicul s'a împrăștiat în liniște.

Din România.

Organizarea ministerului de domenii. În urma separării ministerului de domenii de ministerul de comerț și industrie s'a simțit nevoia unor legi de organizare a acestor ministere.

Am vorbit la timp de proiectul de organizare al ministerului de industrie și comerț elaborat de dl ministru Al. Djuvara.

De asemenea dl A. Carp, ministrul domeniilor și agriculturii lucrează actualmente la un proiect de organizare a ministerului de domenii și agricultură.

Dl ministru lucrează zilnic la acest proiect cu diferiții șefi de servicii din ministerul domeniilor.

Șefii de servicii vor fi înaintați directori și serviciile vor lua o extensiune mult mai mare. De asemenea este vorba de mărirea lefarilor și de oarecare stabilitate a funcționarilor.

Peste trei sau patru zile proiectul va fi înlocuit.

Aniversară. Duminecă în 2/15 Noemvrie, a fost aniversara căsătoriei MM. LL. regelui și reginei, precum și aniversara nașterii A. S. R. principesei Maria.

Dl Dim. A. Sturdza, președintele consiliului de miniștri, a fost la Sinaia pentru a prezenta felicitările guvernului.

De asemenea Săveranii au primit un mare număr de telegrame de felicitare, din toate unghiurile țării.

Ieri toată ziua registrele de înscriere au fost deschise la palatul regal și palatul Cotroceni.

Sindicatul ziaristilor întrunindu-se în adunare generală, a luat act cu regret de retragerea din ziaristică pe ziua de 1 Noemvrie a distinsului decan al presei dl Gr. Ventura, care timp de 40 de ani a ilustrat cu talentul și cultura sa gazetăria română.

Ca această ocazie Sindicatul a votat în unanimitate d'la Gr. Ventura o pensie lunară de 300 lei.

Din Cluj.

Când acuzatorul devine acuzat.

În Cluj există de vre-o 10 ani un ziarist cu numele Herczeg Janő, patriot mare, om „luminat” și isteț și astut ca o vulpe. Când și a lăpădat numele strămoșesc și și-a luat altul, cu cinci piștele, nu se știe. El a negat pururea că ar fi evreu, și rabi lui încă l-a ținut de creștin până acum. Omul acesta în câțiva ani a ajuns dător de tot în toate afacerile societății maghiare clujeșe. Reprezentant la municipiu orașeșec, cu număla vază și mare autoritate. A început a se teme toată lumea de el. Și a să feri de armele lui, cari erau două; gura mare în adunări și taieurele grobiene în ziarul său „Ujság” foaie kosuthista. Cu patriotismul său „fără prihană” a licitat și pe prof. Apathi, căruiu altcum nimene nu-i poate băga vină că nu ar fi „bun patriot”. Pe ori și cine, dacă observă că îi stă în cale îl târle în foaie fără cruțare, și așa zicând pentru nimic la toată. Astfel aproape toată societatea clujană maghiară începând dela prof. de universi-

simple, — câteva mișcări, ca un deget ridicat, sau o clătinare din cap, — ni se redă toată atmosfera morală în care trăiește familia Oblonski, se caracterizează însuși Stiva, locul ce ocupă în tablou, etc.

Sau aduceți-vă aminte cum Levin, oprindu-se la un han, în drumul spre moșia lui Sviajaki, — bănuindu-se de ea, cu spatele, spre a lăsa trăsura să treacă. Un gest banal, pe care l-am văzut de o mie de ori, — cum învie deodată toată scena...

Și în cadrul acesta, plin de culori și de viață, în care și animalele trăiesc (nimeni n'a reușit ca Tolstoi să ne facă să simțim până și sufletul dobitoacelor) — se mișcă, cu sutele, cu miile, personaje de avanscenă.

Și Tolstoi, ceea ce e caracteristic pentru realismul său, în fiecare moment știe să ne arate toată complexitatea sufletului omenesc; — eroii lui nu sunt nici odată numai „răi” sau numai „buni”, — ci sufletul lor ni se înfățișează ca un veșnic joc de lumini și umbre, cum e și în realitate sufletul oricărui om viu. Și fiecare din ei, în coliziunile sale cu semenii, are și n'are dreptate, decât nici unul nu are desăvârșită dreptate, din punctul lor de vedere, ca și în viață.

Amintiți-vă, de pildă, scena când Vronski și

Levin sunt în fața tinerei Kiti Șerbațki, pentru inima căreia se luptă.

Care romancier ar rezista aici ispitei, să nu ni-l prezinte într'o lumină mai favorabilă pe cel ales, și să nu-l caricaturizeze cât de puțin pe celalalt?

Tolstoi însă ne face să vedem slăbiciunile și calitățile fiecăruia. Și Levin, pentru care are o vădită simpatie, ne pare chiar mai ridicul, iar Vronski, cu toată relativa lui sărăcie sufletească, iese cu mai multă demnitate din această încercare.

La Tolstoi, din acest punct de vedere, se poate spune, că nu există acea linie de demarcațiune tranșantă între tipurile „pozitive” și „negative”, pe care o veți găsi, de pildă, la oricare scriitor francez, — și nu vorbesc de romantici, dar chiar de cei mai naturaliști.

Mulțumită și acestei însușiri a talentului său, nu numai fiecare roman al lui Tolstoi e un microcosm, dar și sufletul fiecărui erou din romanele sale apare ca o lume întreagă, bogată, adâncă, nepătrunsă, infinită, care, în cele mai variate și complicate manifestări, rămâne veșnic o scânteiere divină, o tremurare a aceluiași suflet universal, din care se desface, ca o individualizare trecătoare, și în care, la sfârșit, e menită să se confunde.

Regret, că nu pot reproduce aici conversația lui Levin, îndrăgostit de Kiti, cu... un chelner dela otel, Egor, căruiu el îi comunică ideile sale asupra amorului și a căsătoriei...

Sau scena între această Kiti, prințesa Șerbațki, căsătorită cu Levin, și amanta din mahala a fratelui acestuia Nicolai, o... „femeie pierdută”...

Și minunat e că Tolstoi reușește să exercite această putere magică asupra noastră, fără să aibă ceea ce se numește „stil”!

Cei ce nu-l pot citi decât în traducere, nu cunosc decât pe un Tolstoi pieptănat și frizat, fiindcă este cu nepuință ca un traducător să scrie înadins în acele fraze greoaie, înecăcite și adesea gramatical necorecte, în care scrie acest titan al literaturii. Un critic rus (N. C. Mihailovski) povestește undeva, cum un profesor de liceu s'a indignat de stilul neglijent și de necunoștința limbii a unui elev, care, pentru o „compoziție”, copiasese... câteva pagini din Tolstoi.

În fața atâtor „literați”, lipsiți de gândire și de orice sinceritate de sentiment, cari s'au arcat pe Parнас numai fiindcă sorin înaintea oglinzii, „cizelând” cu trudă de ocaz „perioade frumoase”, cari nu numai cântă, dar și dansează, se înșiră și se împletesc într'o iscusită horbotă sonoră, — Tolstoi par'că anume demonstrează că talentul nu constă în această choreografie stilistică, ci în puterea de sugestiune a ideilor și a imaginilor.

tate, oficiali de poștă și doli magistrat, dame, preoți etc. toți au fost terorizați și înzălțiți. A-tăta zizanie a făcut herțegul nostru în societate, de au început oamenii a se feri unul de altul.

În sfârșit câțiva bărbați mai serioși au pus la cale pe alt ziarist, acesta creștin și maghiar din naștere, să-l purece pe ovreiașul în cele două foi creștine „Ellenzék” și „Eldés”.

Ziaristul Benkő i-a descoperit în mai mulți articoli ticăloșiile lui Herzeg comise pe contul societății clujene. I-a spus, că peana lui a dus la moarte familia întregă a controlor. Iai Litvai dela spital. Este cunoscut, că acum doi ani în Cluj, un tată, o mamă și 2 fete mari s'au sinucis odată pentru ascultările din „Ujág” și publicul a făcut mare demonstrație la redacțiune cu prilejul înmormântării celor patru jertfa a faimelor descrise de „Ujág” într'un mod tendențios și neadverat.

Benkő l-a atacat aspru pentru că cetează a trage prin mocirlă pe toți oamenii de muncă și cinștiți ai societății, că își neagă originea de ovreu, și seduce lumea cu patricismul său fals, că pentru purtarea lui nebărbătească l-a bătut cu biciușca o damă, că a călătorit pe calea ferată cu biletul unui adevărat redactor, și a înșelat și statul etc.

Acuzele aceste grave l-a scos din sărite pe Herzegul nostru și a intentat proces de presă contra lui Benkő.

Joi în 12 Nov. s'a ținut pertractarea acestui proces monștru. Benkő a fost acuzat cu patru rânduri de calumnie și trei de vătămare de onoare. Procesul s'a început la 8 ore dimineața și abia la 9 seară s'a încheiat.

Înainte de amezzi s'au ascultat martorii, cari au fost peste 20 inși — profesori de universitate, oficiali, preoți reformați, dame și privați, până și fostul director de poștă în Cluj, Vachotich acum comite suprem în Croația.

Aceștia toți, unul ca unul au fasonat sub jurământ foarte îngreunător pentru Herzeg, așa încât înainte de amezzi s'a putut vedea că la verdict el are să fie acuzat.

Așa s'a și întâmplat. Patriotismul cu care își bătea și și-au bătut mereu pieptul Herzeg nu l-a putut mântui de a zuzi din gura celor 12 jurați, că Benkő nu l-a calumniat când i-a spus în fața că-i șarlatan. Juraților li-s'a pus 10 întrebări cu privire la vinovăția lui Benkő și la toate zece au răspuns jurații că nu-i vinovat, că adevăr a grăit.

În urma acestui verdict, tribunalul a achitat pe Benkő de sub grelele acuze, iar pe Herzeg l-a judecat la suportarea tuturor speselor cari se urcă la 500 coroane. Publicul a mers mulțămît

Și, curios, lipsa de stil mărește par'că aici puterea de sugesivitate, fiindcă nu te poate interesa, și nici nu poți urmări cum serie Tolstoi, ci numai ce serie el; autorul dispăre, nu-și interzice în fiecare moment personalitatea între cetitor și lumea descrișă, încât cetitorul par'că intră el însuși în această lume ce se desfășoară înaintea ochilor săi sufletești.

Și totuși, în fond, există un temperant de artist mai personal, mai absorbant, mai dominant?

Mă voiu opri puțin asupra acestei însușiri, întrucât nu pot urmări în aceste schițe fugitive analiza completă a operei lui Tolstoi, din punctul de vedere artistic, pentru care s'ar cere volume și altă competență.

De altfel, Tolstoi-artistul nu mai este discutat, el a știut să se impună și tuturor pontificilor, preoților, diaconilor și chiar psaltților din templul „artei pure”, — deși nimeni nu și-a bătut joc cu atăta cruzime de „arta pentru artă”, în teorie, și nimeni în practică nu poate ilustra cu mai multă vigoare toată fantasmagoria și lipsa de sinceritate a luptei împotriva „tendințelor în artă”.

În adevăr, cu tot realismul său fără păreche în istoria literaturii, Tolstoi, nu numai subliniază la fiecare pas judecata sa morală asupra lucrurilor și oamenilor, nu numai revendică pentru sine ca artist, odată cu oglindirea credincioasă a viclii și a oamenilor, dreptul și datoria de a i supune unei aprecieri morale, dreptul și datoria de a-i judeca și chiar a-i pedepsi, ceea ce s'ar putea încă împăca cu „tendenționismul” artistic, ci ajunge adesea chiar la tezism, adică încearcă să dovedească în opera sa anume teorii istorice și etice.

din sala de pertractare, care o umpluse, iar Herzeg s'a dus ca ovreu convins, că și „hazafegul” nu poate ținea cât e lumea și că cu șarlatania încă pătești ca cu minciuna: Poți deju și prânzi dar de cinat — niciodată.

În ziua următoare și-a revocat acțiunea făcută contra altui ziarist tot pe baza celei prime, declarând că altul nu va mai alerga după dreptate pe la judecători, ci își va continua activitatea în ziarul său, neținând cont de nimica. Așa s'a sfârșit activitatea de moralizator al societății maghiare clujene — Herzegul jidoveac.

Procesul acesta și pățania ovreului Herzeg ne interesează și pe noi românii foarte de aproape. Și noi avem herțegii noștri — durere — în multe centre românești. Aici în Cluj însă întrec pe orice herțeg jidoveac.

Și la noi trebuie să vină însă vremea curățirii. Din public s'a și putut auzi „acum via la rând herțegii românilor”. Să adună D-zeu ziua aceea, cât de curând.

Din străinătate.

Alegerea președintelui Dumei. Agenția Westrak află că Duma rusească a ales ca președinte pe Kuomjakow cu 316 voturi în contra 34. Președintele Kuomjakow a fost viu aclamat. Au fost aleși ca vice-prezidenți Wankonsky și Meyendorff, fost vice-prezidenți în precedenta sesiune.

Răspunsul regelui Victor Emanuil în chestia anexării Bosniei. În răspunsul său la scrisoarea împăratului Francisc Iosif, prin care i-se făcea cunoscută anexarea Bosniei, regele Victor Emanuil declară că Italia nu face nici o dificultate Austriei. Italia e de părere, că la viitoarea conferință să dea numai sancțiunea anexării Bosniei și Herțegovinei, în nici un caz să nu se discute această anexare.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 17 Noembrie n. 1908.

— **De neînțeles.** »Gazeta« din Brașov, tocmai la zece zile după ce noi am desmînșit ceace scria despre dir. nostru și am spus că și unii și alții avem lucruri mai importante decât să polemizăm asupra unor chestii tocmai d'acum trei-sprezece ani, — în numărul său de Duminică iar revine și pune întrebări formale dlui Russu

Astfel, în cel mai mare roman al său, „Războin și pace”, Tolstoi, cum o spune el însuși, susține, în ce privește raporturile între mulțime și eroi, o teză contrară celei de care este legat numele lui Carlyle. În scopul acesta, vedem cum el întreprinde chiar povestirea, intercalând disertațiuni teoretice în toată regula:

„Mișcarea popoarelor, — cetim în aceste disertațiuni împrăștiate în diferite capitole, — nu e un rezultat al puterii, nici al activității intelectuale (ale eroilor), cum cred istoricii, ci al activității tuturor (subliniat de Tolstoi, adică al mulțimii) oamenilor, cari participă la ea...”

„Eroul (țarul) e un rob al istoriei. Istoria, adică viața conștientă, obștească a mulțimii omenești, se folosește de fiecare clipă din viața eroilor, ca de o unealtă a scopurilor sale...”

Eroii nici nu știu ce fac. Așa, de pildă în războinul din 1812:

„Dând și acceptând lupta dela Borodino, Cuztov și Napoleon au lucrat inconștient și stupid. Iar istoricii, după fapt, au inventat în urmă dovezile iscusit combinate ale prevederii și genialității comandantilor, cari, din toate unelele inconștiente ale evenimentelor istorice, au fost cele mai nevolnice și mai oarbe. Anticii ne-au lăsat mostre de poeme eroice, în cari eroii formează tot interesul istoriei, iar noi tot nu ne putem deprinde că pentru vremurile noastre asemenea istorie nu mai are nici un sens...”

Războinul din 1812, urmează tot Tolstoi, n'a fost câștigat de generali, și nici măcar de armata rusă, ci de... „mojiicii Carp și Vlas”, de masa anonimă a țărănilor ruși, care își ardeau sutele și nu voiau să vândă francezilor fân, și dăceau războinul de guerilla... (Va urma).

Șirianu privitor la »demisionarea sa« dela »Tribuna« din Sibiu și înlocuirea prin dl Dalu, precum și alte daraveri de pe vremea memorabilei (ori mai bine: tristei) — crize.

Cetitorii noștri ne vor aprobă, desigur, și pe noi și pe directorul nostru dacă nu mai răspundem. Nu-i acum vreme de discuții între frați, ci toți câți înțeleg greutatea vremurilor, să se strângă rândurile, și iscusii și curajoși să se dovedească în fața dușmanilor firești ai neamului, iar nu să îmblătească pale pe chestii cari nu pot interesa pe nimeni.

— **Folletonul** ce începem a publica azi, este reprodus din escelenta revistă dela Iași »Viața Românească».

— **Articolele** apărute în timpul din urmă la »Tribuna« au fost obiect de atenție din partea confrăților noștri bucureșteni. Articolul prin care arătăm Miercurea trecută, că Viena ne-a abandonat, a fost reprodus de toate ziarele mari bucureștene, fără osebire de partid. »Neamul Românesc«, în numărul său din urmă, remarcă artilicul din penultimul nostru număr popular (»Puterea credinței«) privitor la »pocăiile la »Voința Națională« (dela 2/15 c.) reproduce articolul de fond din ultimul nostru număr popular, făcând în introducere, elogii la adresa autorului articolului, dlui Russu Șirianu, autor și al celorlalte articole. Înregistrăm aceasta pe d'oparte pentru că să ne luăm prilej să mulțămim confrăților bucureșteni pentru deosebita atențiune ce ne acordă, pe de altă parte a le spune confrăților dela Brașov, că pe acest teren să căutăm a ne măsură condeiele, iar nu în polemici fără nici o viață.

— **Deputați mireni** la congresul național bisericesc. În cercul Chișineului a fost ales dlul Mihail Vechiu, în cercul Brașovului dlul Arșiniu Vlaicu, directorul școlilor comerciale, în cercul Sighișoarei dlul Virgil Onișiu, directorul liceului român din Brașov, în cercul Herțegului dlul Dr. Nicolae Vecerdea, dirigentul filialei »Albia« din Brașov.

— **Criza ministerială austriacă.** Deliberările diferitelor partide subt presidenția ministrului de interne Bienerth, care a fost însăreinat cu formarea noului cabinet, n'au adus o înțelegere putând servi de bază spre a forma de acum un cabinet parlamentar; dar toți reprezentanții partidelor au cerut ministrului Bienerth să facă, după formarea noului cabinet de afaceri, tot posibilul spre a crea bazele formațiunii unui minister de coaliție parlamentară.

După terminarea tratărilor ministrul Bienerth a raportat Maj. Sale despre rezultatul demersurilor sale și a prezentat lista noului ministeriu de funcționari, care a fost aprobată de Maj. Sa. Numirea noului ministeriu va apare în n-ru de mâine al foaiei oficiale austriace.

Ministrul de interne e Baronul Haerd; ministrul apărării naționale ca până în prezent, Georgi; celelalte ministere au fost repartizate la primii șefi de secțiune a fie-cărui minister. Cu miniștrii fără portofoliu sunt: ministrul polonez, Abrahamovici, ministrul ceh, Zasek, vice-presedintele Camerei deputaților; ca ministru garmă a fost desemnat deputatul agrar., Schreiner.

— **Cununie.** Dl Emiliu Damaș și d-șoara Mișuța Borca își vor serba cununia în 22 Noembrie n. a. o., în biserica ort. rom. din Nicolinț.

— **Logodnă.** D-șoara Veturia Popovici, fiu preotului Ioan Popovici din F. Varsand, s'a logodit cu dl Simeon Zaslo candidat de advocat în Seleuș.

— **Istoria literaturii maghiare.** Manual de învățământ pentru clasa IV-a a școlii civile de fete ș. a., de Dr. Vasile Bologa, directorul școlii civile de fete a Asociațiunii, aprobat de ministrul regesc de culte și instrucțiune publică cu data 21 Oct. 1908, Nr. 120549. — Se poate procura dela direcțiunea școlii Asociațiunii din Sibiu (Nagyszeben). Prețul 1'40 fil. cu port postal. Loco a K. 1'20 fil.

— **Constituire.** La adunarea generală a soc. acad. „România jună”, ținută în 7 Nov. a. e. în Viena comitetul nou s'a constituit în următorul mod. Președinte: Coriolan de Pop, jur. abs. și stud. comere. Vice-președinte: Eugen Forgaei, cand. jur. Secretar I: Nicolae Băilă, stud. cons. Secretar II: Stefan Otel, stud. comere. Casier: Ildor Vitencu, stud. gaod. Controlor: Nicu Hlușca, stud. ing. Bibliotecar: Coriolan A. Babeș, stud. med. Econom: Eugen Casparovici, stud. med. In comisia literară au fost aleși: Nic. Brătianu, stud. jur. și cons. pres. Coriolan de Pop, Gavril Teleagă, cand. jar. Coriolan A. Babeș și Nicolae Băilă, iar în comisia de revizuire: Nicu Mintescu, cand. ing., Gavril Teleaga și Ionin Br. Decolin, cand. med.

— **Rectificare.** Ni-se scrie: *Onorată redacțiune!* Corespondența sub titlul »Csárdás în costume românești« publicată în Nr. 240 a prefațutului jurnal »Tribuna« nu corespunde pe deplin adevărului, vă rog deci a da loc următoarei rectificări:

Și reuniunile femeilor române gr-cat. și gr-or. au fost invitate a da concursul lor la petrecerea, ce a proiectat »Fila Crucea Roșie« din loc a ranja pentru un scop filantropic. Conducătoarele ambelor reuniuni după consfătuire cu membrii biroului a adus afacerea și la cunoștința comitetelor și membrilor adecă bărbații de consiliu, deci aserțiunea corespondentului, »că fără consfătuire, reuniunile s'au grăbit a da concursul« nu corespunde adevărului.

Asemenea incorectă e și aceia aserțiune, că cele 5 dșoare îmbrăcate în costume românești au jucat toată noaptea »csárdásul«. Dupăcum e tuturor cunoscut, o singură dșoară a dansat acel joc, pe când celelalte s'au obșnuit, și dupăce dispuseră în privința participării la dansarea difertelor jocuri nu se ține de cercul de activitate și de competența prezidiilor, înnoștrirea conducătoarelor a ambelor reuniuni, nu e motivată. *O participantă.*

— **Biblioteca Academiei române.** În luna Noiembrie 1908 s'au comunicat 2286 volume și broșuri tiprite de către 808 cettori; 122 manuscrise, 140 documente, 59 cărți vechi (1508—1830) au fost comunicate la 137 cettori.

Colecțiunile bibliotecii au sporit în această lună cu 551 volume și broșuri, 224 numere de reviste române, 150 reviste străine, 3 atlase și hărți, 9 stampe și portrete, 33 volume manuscrise, 152 documente, 33 fotografii, 942 folio volume, și 6 obiecte de muzeu. Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tiprite de la 8 dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente de la 8 la 12 și de la 1 la 6 Bibliotecar: M. Bălan.

— **Congresul federațiilor de gimnastică.** În ziua de 20 Noiembrie se va deschide la Paris congresul general al federațiilor de gimnastică din Europa.

Comitetul a invitat la acest congres și România.

Federațiunile din țară au delegat să ia parte la congres pe d-nii colonel Petrescu, vice-președintele federațiilor și Ionescu, inspectorul general al învățământului gimnastic din țară, cari vor purta astă-seară Capitala.

Ministerul instrucțiunii publice, ținând seama ca acest congres are mare însemnătate din punct de vedere al educației fizice, a delegat pe dl inspector Ionescu să ia parte.

În acest congres se vor discuta următoarele chestiuni:

Folosele și însemnătatea exercițiilor în școală, în societăți și în armată; unificarea exercițiilor de susamblu pentru serbările tuturor federațiilor.

Dl Ionescu, inspectorul învățământului gimnastic, va înainta la întoarcere, un amănunțit raport ministerului instrucțiunii publice asupra dezbaterilor și hotărârilor ce se vor lua în acest congres.

— **Senzația castelului român din Ecica.** Castelul contelui Felix von Harnoncourt din Ecica-română. Pe la începutul acestei luni s'a petrecut în castelul contelui Harnoncourt din Ecica-română asemenea lucruri, despre cari nici străbunii familiei Harnoncourt n'ar fi îndrăznit să viseze. Fiica frumoasă și tinăra a contelui a fugit cu contele Antoniu Sigray. La fugă i-a ajutat un educator, care de mulți ani era în serviciul familiei, un nobil prusac sărac, Carl Carlestin von Lichtenfeld.

Contele Antoniu Sigray de mult era îndrăgostit fără speranță de tinăra contesă. A și cerut-o dar tatăl i-a refuzat. Pentru aceasta a și dus-lat în Viena cu contele Harnoncourt.

Pe la începutul lunii Noiembrie la două ore noaptea educatorul veni cu o trăsură închisă înaintea castelului. Sări peste grilaj și bătui la un geam, prin care se strecură lumina. Nu peste mult sari contesa pe fereastră, era pregătită de cale lungă. Se urcă în trăsură cu educatorul și mânărea nebunește până la 9 kilometri de castel la Becicherecul-mare. La hotarul orașului îl așteptă contele Sigray cu o altă trăsură, în care se urcară ț. și-trei și porniră la gară, unde li-se pierdii urma.

Tatăl fetei nu era acasă pe vremea aceea și când a aflat de fugă a strigat revoltat.

— **Il voi găsi și de sub pământ dar atunci li lmpușc pe ambii.**

— **O dramă a unui japonez.** Tânărul poet japonez, Taka, care și-a făcut studiile în Italia, a dat zilele trecute celebrului tragedian Ernest Zaccari, o dramă japoneză, spre a o reprezenta.

Drama se desfășoară în Japonia și conține o curioasă și interesantă expunere a obiceiurilor acestei țări ajunsă așa de curând la cel mai înalt grad de civilizație și care totuși conservă intacte în familie vechile tradițiuni. Se spune că această dramă relevază un talent de dramaturg extraordinar.

— **Un rege de nouă ani.** Regele de care e vorba, nu se asemănă cu ai noștri nici la înfățișare măcar. De celelalte însușiri nici vorbă nu poate fi. Majestatea Sa Dui Than, regele Anamului, e pri de sălbatec; toată lamea știe, că tatăl său, Majestatea Sa Than Thai, spinteca femeile sale cele mai frumoase spre a vedea ce au în pântec, dupăcum copiii cari de lemp spre a vedea din ea sunt făcuți.

Dui-Shan însă e înțelep, e chiar stăta de înțelept încât se poate zice cu drept că e incomparabil față de regii de prin părțile localii. Dui-Than a schimbat deodată, la scirea sa pe tron, întreg felul de a domni al regilor Anamului.

Prin tradiție regele e șeful religios al supușilor săi, și în această calitate de reprezentant al zeului lor, nu trebuie să se arate poporului decât odată pe an și în anumite condițiuni. Regele trebuie să poarte în ziua aceea vestimentație saie aurite și să stea pe un soclu înalt și împodobit, de unde este de-abia întrezărit de poporul său.

Dui-Than vrea să fie un rege modern; de aceea și-a exprimat dorința să treacă la religia creștină, care va deveni religia statului său.

Deocamdată însă Dui-Than se plimbă prin Capitala statului său în trăsură deschisă, călcând astfel tradiția religioasă care-i interzice să se arate poporului mai mult decât odată pe an.

Dui Than a fost până la urcarea sa pe tron ignorant ca și tatăl său; de atunci însă a început studiul limbii franceze, a religiei și literaturii anamite, și se îndelătină mai ales cu științele naturale, cari li vor deschide orizontul larg pentru binele regatului și poporului său.

— **Prin efectul miraculos al cremei „Aranka de Mintschek”,** orice damă se face frumoasă ca 'n basme. Prețul unui borcan 1 coroană, borcan mai mare în co-

loare roză 2 coroane. Săpun »Aranka« 70 fileri. Apă de spălat »Aranka« 1 cor., pudră »Aranka« 1 cor., mare 2 cor. Cine dorește să aibă un păr frumos blond să folosească apa de păr »Aranka«. 1 sticlă 1 cor., una mare 2 cor. Cui li încărunțește părul să folosească regenerato- torul de păr 1 sticlă 2 cor. Se pot căpăta numai la fabrica- torului: laboratorul chimic Mintsek Géza, Kecskemet.

Ultime informațiuni.

O crimă revoltătoare.

„Peatra Libertății“ și Crucea lui Iancu, aruncate în aier.

O telegramă din Blaj ne aduce o veste fulgerătoare de inimi. Azi noapte, Luni spre Marți, un becisnic necunoscut, s'a încumătat cu mâna-i sacrilegă să pună dinamită la »Peatra Libertății« de pe câmpia libertății dela Blaj și la Crucea lui Iancu de pe dealul viilor, de-asupra Blajului. Două tunete s'au urmat în noapte, și aceste monumente scumpe tuturor românilor, ce-au străjuit peste un jumătate de veac amintirile noastre sfinte legate de țărna Blajului, au fost aruncate în aier de puterea dinamitei.

Criminatul s'a pierdut ca un duh rău în noapte și locuitorii Blajului abia în zori au aflat de isprava lui drăcească. Sufletele românilor sunt cutremurate de mânie și ducă s'ar descoperi becisnicul, credem să fie între ei cine să-l fulgere. Bănuiala abate spre stațiunea jandarmeriei, care se află în nemijlocita apropiere a câmpului libertății.

E un momento detunător fapta criminalului dela Blaj — pentru toți românii. Smerită, așa cum a stat, înfruntând mânia vremilor, piatra libertății, în câmpia tăcută a Blajului, făcea o atât de trist grăitoare mărturie despre nădejdiile noastre spulberate, — era un simbol atât de adevărat al măririi noastre strivite în picioare de tiranii căți ne-au cărmuit.. Ea a povestit mereu, mai bine de 50 de ani, generațiilor de școlari, înărmuriți în fața ei, povestea înălțătoare a vremilor noastre de putere, curaj și vârtute... și a aprins mii și mii de candeluțe ale iubirii de neam în sufletele lor.

A grăit mai lămurit sufletelor noastre, decât ar fi grăit colosuri de marmură și bronz... Dar solul infernului n'a cruțat nici modesta cruce de piatră de pe dealul viilor, consfințită de pietatea românilor din Blaj întru pomenirea adoratului nostru erou Iancu. Ne au dușmănit păgânește, cu ură de moarte și ce scump ne-a fost nouă — lor îndemn le-a fost de porniri sălbatică... Dacă am dorit vre-odată să ridicăm întru pomenirea eroilor noștri semn văzut, ei ne-au secăt dorința cu porunci volnice...

Dar poate fi un semn al vremii crima becisnicului dela Blaj. Un răsbubuit adânc pătrunde din sbuciumările vulcanice ale milioanele de suflete încătușate. Poate nu e departe »viforul năpraznic« întru pomenirea căruia urmașii noștri vor ridica o nouă, om ai falnică »piatră a libertății...

Budapesta, 17 Noiembrie orele 6 seara. Proce- sele »Luptel« amânate pe mâine.

Excelent mijloc exterior.

Podagră,

reumatism, junghiuri, dureri de spate și de mijloc, amor țeli, dureri nervoase de cap și orice boale și dureri reumatice sau de podagră se vindecă în modul sigur prin excelentul

„EZEREUM“ BĂLINT GÉZA
farmacia „Órangyal“
EGER, (com. Heves) Káptalan utcza.

Se comandă dela singurul lui preparator

Prețul unui flacon original cu modul de întrebunțare e 2 cor. Pentru 12 cor. trimise anticiptiv trimit 6 flacoane franco. Numai pentru întrebunțare exterioră

Concert, petreceri.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu va aranja concert Sâmbătă, 28/21 Nov. 1908 în »Unicum«. Dirigent: Augustin Bena, profesor de muzică. O parte a eventualului venit curat este destinat pentru fondul »Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelor meseriași«. Inceputul la 8 ore seara.

Reuniunea română de cântări și muzică din Bistra va aranja seară de adio împreună cu concert și teatru cu ocaziunea despărțirii de către fostul președinte al ei și paroh mult onoratul dr. Alexandru Papiu, în 22 Noembrie st. n. a. c. în hotelul dlui V. Goia. Inceputul la 8 seara.

»Secția Industrială« din »Reuniunea Economică din Orăștie« vă invită la producțiunea teatrală care se va ține Sâmbătă, în 21 Noembrie n. 1908 în sala hotelului »Transsylvania« din Orăștie. Inceputul punct la 8 ore seara. Venitul curat e destinat fondului propriu.

Program: 1. »Vacanșile«, comedie originală într'un act, de Maria Balulescu.

2. »Țiganul la miere«, anecdotă de T. Speranță, decl. de dl N. Opreșiu.

3. »Deia Nord la Sud«, comedie într'un act, din Italienește, de Z. Bărsan. După producțiune, dans.

Economie.

Cât vin s'a produs în anul 1907. Ungaria a produs în 1907: 2.027,729 hectolitri vin alb de masă, 711.269 hl. vin Schiller, 209.107 hl. vin roșu de friptură, 17.063 hl. vin de desert alb, 1264 hl. vin de desert roșu și 900 hl. vin de cea mai aleasă calitate. S'a produs deci în Ungaria în 1907 4.068,427 hl. vin nou din must; iar must s'a produs 3.408,182 hl. Terenurile plantate cu vii au avut în 1907 cu totul o întindere de 479.267,6 jug. catastrale.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 17 Noembrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	25-32	25-34
Săcară pe Oct.	21-02	21-04
Cucuruz pe Malu	14-90	14-92
Ovăs pe Aprilie	17-—	17-02

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa — — — —	24 K.	70—25 K.	85 H.
Din comitatul Albei —	24	> 50—25	> 55
De Pesta — — — —	24	> 50—25	> 65
Bănărenesc — — — —	24	> 65—25	> 80
De Bacica — — — —	24	> 70—25	> 80
Săcară — — — —	20	> 15—20	> 30
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16	> 05—16	> 20
> de cvalitatea II.	15	> 70—15	> 95
Ovăs de > I.	16	> 85—17	> 15
> > > II.	16	> 35—16	> 65
Cucuruz — — — —	13	> 80—14	> 40

Felurimi.

Moartea împăratului Chinei și a împărătesei mame Tse-Hi. Telegramele mai nouă aduc știrea încetării din viață a împăratului Kuang Su, precum și a bunicei sale împărăteasa Tse-Hi.

Fostul împărat a avut o viață foarte zbucimată și aceasta datorită ambițiilor bunicei sale, care voia să domnească cu orice preț. Un confrate parizian, care a vizitat curtea chineză în timpul războiului cu boxerii, scrie că împăratul este așa de nenorocit, încât nici cerșitorii cari se tâvălesc ca câinii prin noroi pentru o fărâ-mătură de pâine, n'ar fi ispitiți de splendorile cari impresară pe »Fiul Cerului«. Nenorocitul Kuang Su ar fi mulțumit să-și sfârșească viața cât mai curând.

El era fiul prințului Cien și se născuse în a 28 zi din a 6 lună a anului al 11, epoca Tong-Ce; adevărat era în vârstă de 36 ani. La moartea lui Tong-Ce împărăteasa Tse-Hi, soția lui Hien-Fong și mamă a împăratului Tong-Ce, alese împărat pe Kuang-Su, care era în vârstă de 3 ani. Sco-

pul împărătesei era să îndepărteze pe adevăratul moștenitor, care ar fi domnit cu mama lui, spre a domni ea; tatăl lui Tsei-Tien a protestat în zadar contra întronării nedrepte a fiului său.

În vremea în care împărăteasa Tse-Hi domnea, împăratul studia căsătoria lui fu hotărâtă pentru a 2 iunie din al 16 an al domniei lui. Obiceiul e ca în ziua. Căsătoriei, împăratul să aleagă în prezența prinților și prințeselor trei din tinerile fete alese de împărăteasa și înșirate în rând, într'o sală mare.

Împăratul oferă celor pe cari le alege un sceptor numit ju-i. Așa fu și în ziua căsătoriei lui Kuang Su, care vru să ofere ju-i ul unei fete tinere, Cen-Fei, pe care o iubea mult. Dar împărăteasa observând, i-l luă din mână, și-l dete nepoatei sale, fiica lui Koei-Hiang, și împăratul nu putu să facă din Cen-Fei decât a doua femeie. După căsătorie luă domnia și-și dete seamă că China are nevoie de reforme; dar fiind încunjurat de miniștrii conservatori, continuă să domnească nouă ani ca și predecesorii săi.

În al 24-lea an al domniei, ieși la iveală un ministru Kan-Yu-Vei, care redactă decrete reformatoare și pe cari împăratul le semna numai decât, căci... era inteligent.

În a 13-a zi din a 8-a lună, împăratul trebuia să cheme la palat pe toți prinții și miniștrii spre a-i obliga, sub pedeapsa cu moartea să-și taie cozile și să îmbrace haine europenești, pe cari le avea pregătite în palat.

Împăratul voia să exileze pe împărăteasa, mătușă sa, care împiedecase aceasta, dar fu trădat de generalul Yuen-fe-kei.

Tse-Hi se urcă din nou pe tron, declarând că împăratul e bolnav și că nu poate ține în mână soarta Chinei.

La 1900, împărăteasa fugi din Peking — cu ocazia pătrunderii în capitala Chinei a trupelor internaționale — luând cu sine gajul de suveranitate, pe bietul Kuang-Su; dar înainte de fugă își potolește ura contra iubitei împăratului, a doua soție, Cen-Fei, pronunțând eunucilor ei s'o arunce în puț (fântână), și spre a fi sigură că nu va mai reveni, ordonă, nesocotind lacrimile împăratului înghenunchiat înaintea ei, să se arunce bolovani asupra nenorocitei, care se abătea în fundul puțului.

China și-a recăpătat liniștea, împărăteasa a reintrat în Capitală, dar împăratul nu erau mai fericiți.

Cu soția sa legitimă a trăit foarte rău. Aceasta s'ar fi plăns chia mătușei sale, care a pedepsit pe împărat cu depărtarea în a 8-a, a 9-a și a 10-a lună.

Împăratul așteptă moartea, spre a fi scăpat de chinurile morale și fizice pe cari le îndură numai de dragul de a se numi fiul cerului.

Wagner și Gautier. În 1858, mai mulți ziaristi parizieni găsiindu-se la Wiesbaden, impresariul Teatrului mare-duceal a avut galanteria să joace în onoarea lor »Tannhaeuser«. Theophile Gautier era și el printre ziaristii sărbătoriti, și a doua zi s'a grăbit să scrie un feuilleton pentru »Moniteur« scuzându-se în același timp că se atinge de un domeniu care nu-i tocmai familiar. Articolul e interesant pentru că arată cari erau, în acea epocă, impresiile unuia francez străin cer-telor muzicale, și prin urmare imparțial.

»Aveam — spunea Gautier — o mare curiozitate de a cunoaște pe Wagner, geniul sublim pentru unii, maniac delirând pentru alții. Mă închipuiam un geniu complicat și furios, haotic și fulgerător, deslănțuind pentru un lucru de nimic uragane și cataracte. Un Kreisler a la Hoffmann.

»Epitetul de »romantic« adăogat titlului operei ne face să ne gândim la Delacroix, la Hugo, la Decamps. Dar, în Germania, un pictor romantic e acela care imită pe Memling, Van Eyck, Scorel sau Fiesole. De asemenea Wagner se urcă până la isvoarele muzicii, orchestra sa e plină de fug, de contra puncte. Aerul de dezordine al muzicii wagneriane provine din absența de ritm pe care măiestrul îl evită după cum se abține să modeleze. Gautier insistă mult asupra acestei absențe a ritmului și spune că nu găsește ritm decât în marșul pelerinilor și acela al Concursului; restul îi pare un recitativ continuu care nu admite melodie înaripată și capricioasă ce zboară ca un fluturaș... etc. Dacă la Venusberg gustă agitația

orchestrel, Verus și Sirenele îi par puțin seducătoare. Cântecul păstorului nu e la înălțimea celui a păzitorului de capre a lui Gounod; dar un păstor din Turingia nu poate avea eleganța unuia din Grecia. Marșul din actul al doilea e foarte frumos, datorită mult lui Rossini; între aria lui Tannhaeuser și acela a lui Wolfram, diferența nu e destul de pronunțată; cel puțin nu poate s'o sesizeze cineva la prima auzire.

Gautier nu crede că Wagner »idealistul care disprețuiește senzualitățile melodiei și delicate ritmului să fie merit să răstoarne pe marii măiestrii ai artei. Totuși ar voi ca Tannhaeuser să fie cântat la marea operă din Paris.

»Ea merită această încercare solemnă«.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut »Lucațărul« Nr. 22 cu următorii sumari: I. Agărbicean, Intâiul pas; I. U. Soricu, Noapte (poezie); G. N. Mihailescu, Tudorache Nebunu (fragment); M. Popovici, Cântec (poezie); I. Broșu, Măscare (poezie); Oct. A. Tăslăuanu, Synnöve Schakken de Björnsterne Björnson (trad.); Dări de seamă: Mar. Simionescu Râmnicușu: Căldiscopul lui A. Mirea; Cronică: Scriitorii din Bucovina. Apel către traducătorii și editorii operelor lui Schiller și Goethe. Socializarea conștanțelor; Știri, Poșta Red.; Poșta Administrației; Ilustrațiuni: Vederea comunei Rodna-nouă; Biserica nouă din Rodna-nouă; Fruntarul bisericii nouă (din Rodna) pictat de O. Smigelschi; Primarul comunei Rodna în foisorul casei zidite de el însuși; Interior de casă țărănească din »Rodna-nouă«.

A apărut: »Ramurle« revistă literară bilingvă, Nr. 21, 2 Noembrie, cu următorii sumari: V. Turtureanu, Dela țării la fapt; I. M. Marinescu, Clopotul (legendă); C. S. Făgețel, Haiducul; I. U. Soricu, Nebunul (d. Petőfi); V. Alexandri, Insula Sams (com. de N. Bănescu); St. Braborescu, Cântec (poezie); C. S. Făgețel, Chemare (poezie); G. C. Ionescu, Două lucrări istorice asupra țărănimii românești; N. Vulovici, În străini (poezie); A. Cotruș, Căpe de noapte (poezie); I. M. M., P. Partenie, D. N. C., Cronică.

În atențiunea dlor preoți-caticeți!

A apărut:

Istorieare Biblice (ilustrate).

carte de religie pentru elevii școalelor populare

de Pr. D. Voniga.

Manual aprobat de Ven. Cons. din Arad și Sibiu.

Acest manual distingându-se printr'un limbaj simplu, limpede și ușor, și ținând cont și de metodele cele mai noue ale pedagogiei științifice — e superior tuturor manualelor de religie ce le avem.

Se poate procura cu preț de 50 fil. exemplarul la autor în Gyrokk (Temes), ori la Librăria »Polatsek« în Timișoara (Temesvár).

Poșta Redacției.

Dlul V. B. Eperjes. Cartea o puteți căpăta numai dela tipografia »Neamul Românesc« din Vălenii-de-Munte (România). Prețul nu-l știm.

Poșta Administrației.

G. Breban, Gilad. Am primit 34 cor. ca abonament până la 1 Maiu 1909.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Nichin.

AVIZ!

Intr'o cancelarie advocațională află aplicare un scriitor preferit iurist, eventual și un candidat cu un riguros. A se adresa la administrația »Tribunei« în Arad.

Un candidat de avocat

cu praxă

astă aplicare pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria subscrișului.

Seini, 5 Noemvrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv.
Seini — Szinerváralja.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor
Datoria Publică.

Nr. 102038. 29 Octomvrie 1908.

Publicațiune.

A 39-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortizabilă din 1889, împrumutul de 50.000.000 lei se va efectua în ziua de 2/15 Decemvrie 1908, la orele 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin regulamentul publicat în «Monitorul Oficial» Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 450.500 în proporția următoare :

45 titluri de câte	5.000 Lei	225.000
180 » » »	1.000 »	180.000
91 » » »	500 »	45.500

316 titluri pentru o valoare nominală de Lei 450.500

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Datoriei Publice și Pensiunilor
I. Ionescu.

Să facem baie acasă.

Baie de aburi și aier încălzit

în odaie.

Singura baie eficace contra reumei și răcelei este baia de aburi acasă.

Baia de aburi „SANITAS“ oricine o poate folosi acasă. În odaie nu se face deloc aburi. Nu se poate lauda destul binefăcerea de a te putea scărda înainte patului și după baie să te poți culca imediat.

E o comoditate ca-n basme. Pentru omul sănătos e o necesitate a vieții. Pentru cel bolnav e mântuire. Inmanuarea băii e ușoară și repede.

Se poate vedea în decurs de câteva zile în hotelul Crucea Albă etag. I. 4 unde fără nici o cheltuială se dau explicațiile necesare.

În atențiunea medicilor și a barbierilor.

În primul atelier din Ardeal de ascuțit cu putere electrică, se ascuț și se melirează cu prețuri moderate tot felul de instrumente medicale și de barbier. Instrumentele trimise pe postă se ascuț în 24 de ore.

Solicităm încrederea binevoitoare rămân cu stimă :

Exner Sándor
NAGY-SZEBEN.
Kleine Ring 25.

Recomandat de ministerul de culte și instrucți
Multe recunoștințe

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVÁR, Rozsa-u. 7 sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întample prepararea; mamiferelor mai mari să li-se se oată intestinele. — Pentru împachetare scotese numai cheltauiele mele. — Preparație îngrijită, artistică, în formă naturală, lucru trainic, prețuri moderate!

Prețul cărnurilor

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că începând cu ziua de azi, am scăzut prețul al oărnurilor :

Carne de vită îngrășată :

1 kg. carne de vită îngrășată partea dinainte 48 cr. 1 kg. carne de vită îngrășată pentru supă 60 cr. 1 kg. carne de gulișă 56—60 cr. 1 kg. carne de friptură, roștraten pulpa de sus, peole albă 68 cr.

Carne de vițel bătrân :

1 kg. carne de vițel bătrân, partea dinainte 48—52 cr. 1 kg. carne de vițel bătrân partea dinapoi 64—68 cr.

Carne de vițel tânăr :

1 kg. carne de vițel tânăr partea dinainte 68 cr. 1 kg. carne de vițel tânăr partea dinapoi 88 cr.

Carne de porc :

1 kg. carne de porc 72 cr. 1 kg. cotlete de porc 80 cr. 1 kg. ustură curată topită 68 cr. 1 kg. slănină 70 cr.

Solicitând părținirea onoratului public sunt

cu neoseblă stimă :

George Farkas

Arad, strada Forray, (în casa lui Kristyory).
Lângă magazinul de bere a lui Deutsch.

Vatzek József

măiestru de cuptoare în Cluj (Kolozsvár).

Depozitul :
Brassai-u. 8.

Lucrătoreea :
Trefort-u. 45/47.

Pregătește tot felul de cuptoare în ori ce mărime și culoare.

Fabricatele mele sunt recunoscute de eminente.

Pregătesc ori ce fel de cuptoare de calitate după desen și model cu cea mai mare exactitate.

Comande din provincie se efectuează cu mare cunoștință de specialitate și punctual.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz u. 1

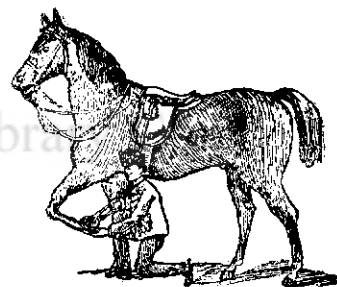

Distins cu diploma de recunoștință :: în anul 1904. ::

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

Făurărie și potcovărie nouă.

Am onoare a încunoștința on. publică din loc și jur posesor de cai, că am deschis

făurărie și potcovărie

în Strada Nádor Nr. 4

(în casa Nemess Géza).

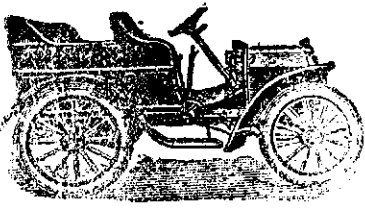
Pregătesc tot felul de potcoave igienice, la dorință potcovesc și în grajd acasă, primesc a potcovi lunar, cu prețurile cele mai moderate, precum și pregătirea a orice soi de trăsurii domnești moderne.

Angajându-mă la aceasta, rog binevoitorul sprijin al on. public.

Cu distinsă stimă

Schreiber Ferencz
potcovar diplomat și specialist.

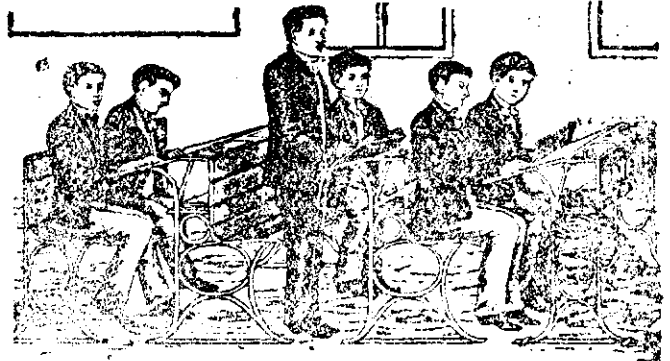
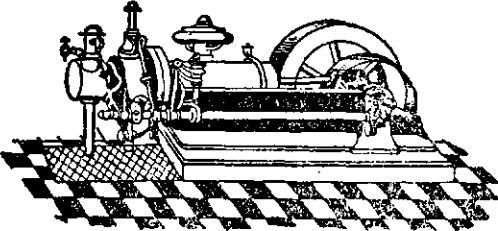
Ferdinand Saller

stabiliment de mașini, motoare și automobile.

Sibiu, Franziskanergasse 6.

Se execută orice reparații de motoare cu benzină sau cu ulei. Garantez întrebuințarea minimală de material și prestație maximală. — Construiesc motoare nouă de benzină dela 2 la 6 HP. puterea cea mai ieftină pentru industrie și agricultură, stabile sau transportabile. — Toate reparațiile atin-gătoare de ramura mașin-elor să execute în mod special și ieftin.

Cele mai bune referențe.
Prețurile ieftine.
Serviciu solid.
Fac reparații de automo-
bile și de biciclete.

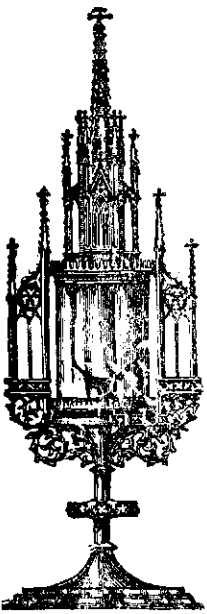
a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lă-
rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

—Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.—

Cele mai moderne
mobile de
fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
cuințelor, hotelu-
lor, spitalelor și

Jambrik József

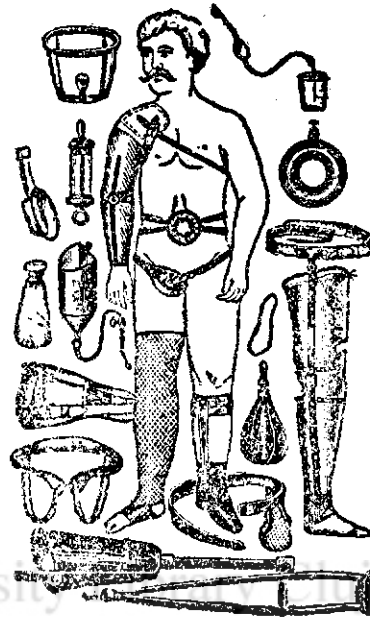
auritor, văpsitor
de biserică, pregătit de cadre (rame) aurite.

SEGHEDIN.

(Szeged), strada Kelemen nr. 4.

PRIMEȘTE orice lucrări noi și reparații
de această branșă precum:
altare, amvoane, cruci, prapori (steaguri),
icoane și cadre (rame), precum și renova-
rea și văpsirea obiectelor bisericesti cu aurul
— cel mai bun care nu-și perde fața. —

Prețuri favorabile și
executare cu punctualitate.

Prima fabrică din Ardeal pentru in-
strumente chirurgice, pansamente, in-
strumente optice, cuțite, briciuri și ma-
șini pentru ortopedie (pentru îndrep-
tarea trupului).

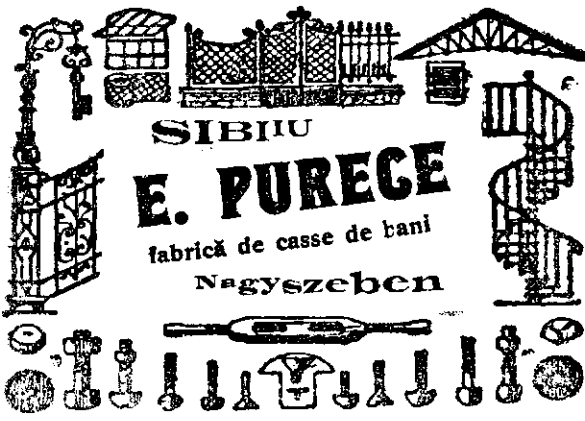
Mare depozit de instrumente medicale
bandajii pentru hernie
și pentru pânțee, ochiari veritabile
franceze, cele mai fine cuțite englezești
svedeze și de Solingen și briciuri, mașini
ortopedice marca Gillette, picioare arti-
ficiale, cordonul numit Diana și specia-
lități francezești.

Deutsch Miksa

KOLOZSVAR, Mátyás király-tér 7 szám

Atelierele fabricii în strada
Petőfi numărul 2.

Preț curent gratis.

E. PUREGE

fabrică de casse de bani
Nagyszeben

Recomandă de asemenea practicele (mașini)

● cupatoare de fert ●

În toate versiunile dela execuția cea mai
simplă până la cea mai elegantă.
Atrage atențiunea on. public din localitate și
din împrejurime asupra atelierului său de

lăcătușerie, și construcție

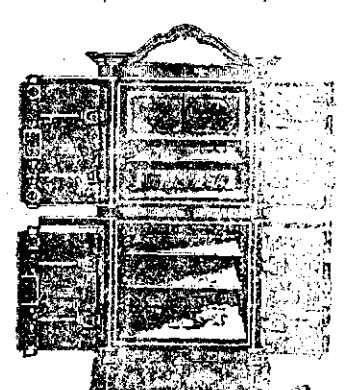
care-i cel mai mare din tot Sibiuul
și pe care l-am instalat conform cerințelor
moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente
de muncă! Primesc ori-ce-fel de construcții
atingătoare de această branșe, precum:

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer, în-
grădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de
fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice
lucrări de fer și lucrări de bas-relief.

o mandă fabricațiile sale proprii de casse de bani

de orice mărime și con-
struite din materialul cel
mai bun și mai trainic.
Fabrică: dulapuri pan-
tate, cerate, safe-de-
posite, încuietori-safe pen-
tru casse de economii, du-
lapuri de bani și docu-
mente totfelul de articlii
ce se țin de branșă asta.

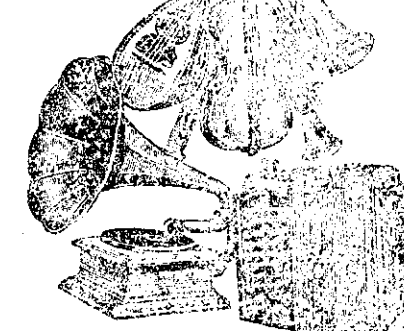
Trimit gratis și franco decl-
ziuni (proiecte de cheltueli)
pentru casse de bani, mașini
de fert (sparchert) etc.

E. Purege

Sibiu, Schmidtgasse 19.

Credeti-mă că lucrați în interesul propriu dacă nu dați instru-
mentele să se reparaie în Timișoara sau Seghedin.

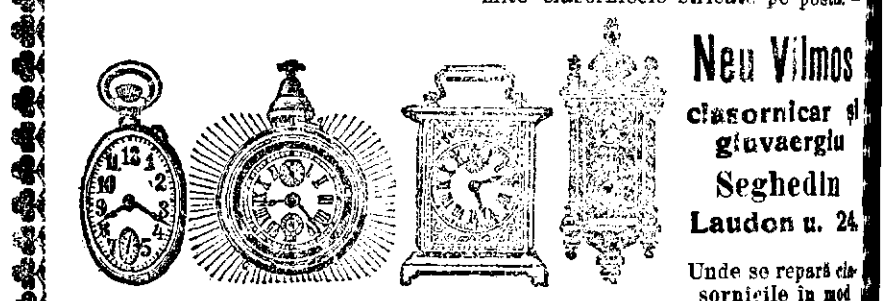
Căci în Chichinda mare (Nagy- Kikinda) str. Sándor-Főherceg In atelierul meu de instrumente muzicale

provăzut cu puteri de muncă special
se repara tot felul de instrumente mu-
zicale în mod special cu prețuri
mai pomenit de ieftine. Țin în depozit
totfelul de violine fabricația cea
bună, tambure, harmonice și gram-
foane, precum și plăci de gramofon.
Apoi tot felul de părți de instrumente.
La comanda din provincie se face
lucrul cu îngrijire sub supraveghere
mea.

ANTONIU KELEMEN fabricant de instr. muzicale

Cum să vă dovedesc că ciiornicile date mie vor fi reparate
punctual! Cel mai simplu mod de a trimite
ciiornicile stricate pe post.

Neu Vilmos
ciiornicar și
gluvaerglu
Seghedin
Laudon u. 24
Unde se repară ci-
sornicele în mod
special. rompt cu garanție de 3 ani și prețuri favorabile.
Ține în depozit ciiornice de buzunar, pendule și ciiornice cu
larmă, precum și bijuterii și obiecte de argint de China, cu prețurile cele
mai favorabile. — Cumpără frânturi de aur și de argint cu prețurile cele
mai mari sau le schimbă cu obiecte noi.
Comandele din provincie se săvârșesc punctual și se împachetează
cu mare îngrijire.